

Ronschrijven

In de zoektocht naar wetenschappelijk onderbouwde antwoorden op vragen speelt creativiteit een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de probleemstelling, bij het opstellen van hypothesen, bij het ontwerpen van een onderzoekdesign, bij de ordening en interpretatie van data en tenslotte bij de formulering en presentatie van de onderzoeksresultaten. Op al deze momenten moeten ideeën gevormd worden over mogelijk relevante kenmerken, criteria, overeenkomsten, verschillen, oorzaken, gevolgen, doelen, middelen, problemen of oplossingen. Een veelgebruikte techniek om (voor)kennis te mobiliseren en ideeën te verzamelen is de *brainstorm*-techniek, waarbij iemand lukraak noteert wat hem of haar te binnen schiet over een onderwerp, thema of probleem. Ronschrijven is een schriftelijke variant hierop en wordt daarom ook wel *brainwriting* genoemd. De werkvorm is aantrekkelijk, omdat de kennis en creativiteit van meerdere mensen aangesproken, gericht én gereanimeerd wordt. Daardoor wordt de kwaliteit van de verzamelde ideeën verhoogd, zonder dat dat ten koste gaat van de hoeveelheid ideeën.

Werkwijze

- 1 De docent stelt een probleem en geeft daarbij de theoretische en maatschappelijke achtergronden. Het gaat om een veelomvattend en complex probleem.
- 2 Elke student destilleert uit het verhaal van de docent een voor hem of haar interessante en in aanleg onderzoekbare vraag en noteert deze op een leeg vel papier.
- 3 Onder de vraag schrijft de student de eerste drie ideeën. De ideeën moeten helpen om de vraag te verhelderen, te verscherpen of te toetsen op onderzoekbaarheid en relevantie.
- 4 Na vijf minuten (of als de groep klaar is) worden de vraagformulieren allemaal een plaats opgeschoven. De studenten lezen de opgeschreven ideeën, laten zich hierdoor inspireren en schrijven er drie nieuwe ideeën bij. Deze stap wordt herhaald tot het formulier vol is.
- 5 Na afloop ontvangt de student zijn of haar formulier terug en ordent, analyseert en evalueert de oogst.

Voorbeeld

Met name in het schrijfvaardigheidsonderwijs worden brainstormtechnieken gebruikt om ideeën te verzamelen en te ordenen. Sinds het verschijnen van Linda Flowers *Problem solving strategies for writing* (New York 1983) vormen brainstorm- en associatietechnieken een vast onderdeel van het repertoire van schrijftrainers en -adviseurs. We wijzen er hier echter op dat deze technieken in een onderzoekscontext niet meer kunnen zijn dan een opstapje naar een meer systematische verkenning van

het onderwerp door middel van een literatuurstudie of een empirisch (voor-)onderzoekje.

Opmerking

- Men kan ook kleine Post-it's® gebruiken om de ideeën op te schrijven. Dat maakt het groeperen van de ideeën makkelijker.
- Om te voorkomen dat de startvragen teveel op elkaar lijken, kan men ervoor kiezen om stap 2 enigszins te coördineren.
- Een variant is de 'dynamische brainwriting' waarbij niet de vragen, maar de studenten rouleren. De ideeën worden op zelfklevende blaadjes geschreven en op de tafel geplakt, waarna men een tafel opschuift.

Over dit document

Deze werkvorm is afkomstig uit Milus, J., Oost, H. en Holleman, W. (2001). *Werken aan Academische vorming. Ideeën voor actief leren in de onderwijspraktijk*. Utrecht: Universiteit Utrecht (IVLOS).

U mag dit materiaal gebruiken indien u de bron correct vermeldt en indien u zelf ook uw materiaal deelt via de website.